

Jozo Kljaković: *Dobri seljaci tješe Eustahija*. Ulje na platnu, 1930.,
župna crkva sv. Eustahija u Dobroti, Boka kotorska

Jozo Kljaković: *Good Peasants Comforting Eustace*. Oil on canvas, 1930,
St Eustace's parish church. Boka kotorska, Montenegro

SV. EUSTAHIJE *

Poticaj na neka nova promišljanja

Dobročinstvo i milosrđe plodovi su prometejskog trenutka mnogih ljudskih bića koja vlastitim snagama i snovima podupiru svijet nemoćnih i potlačenih. Univerzalna sila moralnosti kao neugasiv plamen izgara u dušama mnogih, održava živu svijest o sebi i korisnosti ovozemaljskog postojanja. Vlastitim postupcima čovjek sebi ucrtava zvjezdanu stazu u prašnjavoj knjizi povijesti, a vjernici nebeski putokaz prema vratima božanskih dvora.

Neovisno o vjerovanju, religiji i svjetonazoru mnogi su, spiritualno i transcendentalno, obdareni silom morala i ispravnosti, *perpetuumom mobile* koji ih održava duhovno živima i onemogućava skretanje s puta vlastitih ideala i etičnosti. Političke demagogije, krvoločne, antropofagijske diktature djeluju s ciljem iskrivljavanja uspravne ličnosti takvih pojedinaca, kako bi izgradile "zoopolis" u kojemu bi dehumanizirano pučanstvo i egzistencijalni strah održavao krvnike na prijestolju. Sv. je Eustahije kao zapovjednik tjelesne straže cara Trajana živio i djelovao kao sastavni dio vladajuće elitne klase. Ipak, njegov ga je uzvišen, arijelski duh uputio drugim pravcima, putovima zbog kojih je postao nepodoban imperatorskom klanu. Djelujući prema vlastitome moralnom imperativu, iskazujući ljubav i razumijevanje prema bližnjima započeo je svoj put "per aspera ad astra". Ta je impozantna ličnost napustila sigurna skloništa suptilne i krhke ovozemaljske vlasti kako bi se posvetila Božjoj vojsci samaritanaca. Time je sv. Eustahije prihvatio pripisani mu fatum, postupno fizičko slabljenje uvjetovano kušnjama i patosom kojima će biti pod-

* Sv. Eustahije, ranokršćanski mučenik iz 2. stoljeća. Jedan od četrnaestorice svetih pomoćnika, univerzalni zaštitnik u životnim teškoćama i raseljenih obitelji. Posebno ga štiju lovci, lovočuvari i šumari.

vrgnut, no istovremeno duhovno jačanje i konačnu katarzu. Snaga ideala i sigurnost u ispravnost vlastitih postupaka uvjetovali su metamorfozu carskog zapovjednika u usamljenog anahoreta kojega je hranila isključivo vjera i ljubav prema Bogu i bližnjemu. Neopisiva hrabrost koju je taj martir iskazao u obrani vlastitih stavova i vjerovanja omogućila mu je uspravno i sigurno koračanje čak i u smrt. Lik i duh sv. Eustahija izdižu se nad svim beskičmenjacima koji su se tijekom povijesti pokoravali totalitarističkim i ekstremističkim pokušajima homogenizacije naroda. Sveti je Eustahije postao žrtvom apsurdna koji negira heterodoksnost i slobodu mišljenja, ubijen sa svojim bližnjima, spaljen u utrobi velikog mjeđenog bika. Ipak, njegova je karizmatičnost i snaga volje i dalje opstala. Izdignula se poput feniksa iz pepela uništenog materijalnog života te započela imortalan put partenogeneze dobročinstva i milosrđa, čijim će se plodovima hraniti sve moralno iluminirane individue.

Sile koje vladaju svijetom i bivstvima nerazumljive su, pitijske i zagonetne. Pojedinaac je tek mali pijun u bitci s vremenom, tihim ubojicom naše mladosti. Ono što će ostati za njegovom figurom tek je prašina na šahovskom polju, reminiscencija na sjenu koja je pratila njegove korake. Osobama kao što je bio sv. Eustahije izgubili su se tragovi na igraćoj ploči, no njihovo je postojanje isklesalo u sjećanju besmrtnog igrača-čovječanstva dubok i neizbrisiv trag.

Anja Petaros